

Hva med en spansk en i påsken?

Jesus med sitt tunge trekors over skuldrene. Romerske soldater. Trommeslagere side om side med jomfru Maria. Maskerte menn. Spansk påskefeiring er spektakulær, langvarig og full av tung symbolikk.

TEKST: GEIR HOPEN NØDSET

For alle katolikker er påsken årets religiøse høydepunkt, men det er knapt noen som kan måle seg med spanjolene når det gjelder påsketradisjoner og påskeprosjesjoner.

Mange av Spanias 200 folkefester - fiestas - går av stabelen i «Semana Santa», eller påskeuken. De mest spektakulære feiringene finner normalt sted i regionene Andalucía, Castilla og Extremadura.

BRODERSKAPENE FREMST

Tusenvis av mer eller mindre religiøse mennesker strømmer ut i gatene for å delta i, eller se på, de mange prosjesjonene.

Trommeslagerne - los tamborileros - lager en drønnende lydkulisse til opptogene. Store, tunge plattformer, der scener fra Jesus siste dager er skåret ut i tre eller malt av bildekunstnere, bæres av dem som har muskler til sånt.

Mange av disse kunstverkene stammer fra 1500- og 1600-tallet. Foran i prosjesjonene går samfunnstopper og ledere av de religiøse broderskapene - las cofradías.

Som regel er også en etterligning av Jesus på plass i prosjesjonen, der han sliter på et tungt trekors, slik «origina-

I hundrevis av år har medlemmene av de religiøse, spanske broderskapene skjult sine ansikt bak masker, hodeplagg og klær som senere har inspirert Ku-Klux-Klan. (Foto: Agència Valenciana del Turisme)

len» gjorde på Golgata for snart 2000 år siden.

De mest groteske innslagene i prosjesjonene stammer fra middelalderen. Selvpisking er noe som har sammenheng med svartedauden og ønske om å straffe seg selv i det jordiske liv for man eventuelt havner et sted som er enda verre, sier José Maria Izquierdo, førstebibliotekar ved Universitetsbiblioteket i Oslo og opprinnelig fra Valencia.

Trommeslagerne i Calanda i Aragon er blant dem som ikke har sluttet å påføre seg selv smerte og lidelse. Der holder unge som gamle det gående i tre døgn, uten å spise eller sove, og de slår det de er gode for iført sine karakteristiske, svarte kapper.

Trommeslagerne havner i en slags ekstase og føler ikke smerte slik man normalt gjør. De slår til hendene er fulle av blemmer og blodige sår. Egentlig er det ganske grotesk.

SAMMENBLANDING AV TRADISJONER

Det er ikke bare i bibelhistorien det skjer forvandlinger. Den spanske påskefeiringen er et eksempel på at man kan tilpasse seg

nye tider ved et håndgrep.

De religiøse tradisjonene i Spania er en sammenblanding av ulike skikker som ikke nødvendigvis er kristne. Både hedenske og muslimske tradisjoner har sneket seg inn i den kristne feiringen. Dessuten spiller estetikken fra barokken og motreformasjonen en helt spesiell rolle for eksempel i Semana Santa, forteller Izquierdo.

Mange hedenske guder er gjort til helgener - eller santos - i årenes løp. På samme måte har mange lokale, kvinnelige skytshelgener blitt forvandlet til en jomfru Maria i årenes løp, slik at de passer inn i påskefeiringen. I en landsby jeg nylig besøkte viste jomfru Maria seg å ha vært en fruktbarhetsgudinne, sier José Maria Izquierdo, som selv er agnostiker. Likevel har han rik kunnskap og massevis av minner om den spanske påskefeiringen. Årene under diktator Francisco Francos fascistiske regime (1936-75) var helt spesielle.

I denne perioden var kirken dominert av reaksjonære og konservative prester og ledere som tviholdt på eldgamle skikker. Det brakte noen av de mest barbariske tradisjonene - som selvpisking - fram i dagen igjen. Påsketradisjonene ble bevisst brukt for blant annet å hindre liberale strømninger. I dag er heldigvis innslag som selvpisking helt borte.

ELDGAMLE BRODERSKAP

I dag holdes den mest tradisjonelle på-

skefeiringen i hevd av de religiøse broderskapene. Noen av dem har eksistert helt siden 1300-tallet, og oppsto for å gjøre kirken mer folkelig - selv det opprinnelig bare var menn som hadde adgang.

Grunnloven forbyr hemmelige foreninger, og broderskapene fungerer ikke som lukkede losjer i våre dager. Men mange av dem som er med, er maktmennesker, de aller fleste fra høyresiden, hevder Izquierdo. Han slår samtidig hull på myten om at alle spanjoler deltar i påskefeiringen.

I Sør-Spania er påsken ensbetydende med sol og strandliv eller en tur i fjellet. Veldig mange reiser bort for å slippe unna feiringen. Kanskje med unntak av i Andalucía, der feiringen er mest løssluppen.

JOMFRU OG FYLL

I Andalucía «hovedstad» Sevilla finnes den kanskje mest spektakulære påskefeiringen. Den berømte La Virgen Maria de Macarena er det naturlige midtpunktet. Sammen med den flotte, utskårne trestatuen av henne, bærer broderskapene og menighetene med seg svære plattformer der scener med bibelsk utgangspunkt er gjengitt.

Mer enn 40.000 menn går i langsomme prosjesjoner langfredagsnatten, der sølvbasuner, svingende røkelsesbeger og de ustanselige trommeslagerne er viktige ingredienser.

REISELIV

Glenna

HØYFJELLSSENTER
SNØ! Idyllisk bel. hyttegren
935 m.o.h. i Etnedal i Valdres.
30 hytter, 51 m², dusj/wc.
50 km prep. løyper i variert
fjellterreng. Barneskitrekk.
Kort veg til alpinanlegg.
BUTIKK • FJELLKRO
Tlf. 61 12 10 00
www.glenna.no

Fine skiforhold

både i langrennsport og i
Kvitfjell/Hafjell.

Ønsker du/dere ro og fred i
hjemmekoselige omgivelser
gå til dekket bord.

Ledige plasser i påsken!

**Glomstad Gård
og Pensjonat**

Tlf. 61 27 62 57

Gol Campingsenter/Apartment

Koselige familiehytter m/badstue og kabel-TV sentral for
alpint, langrenn og Tropicana. Be om tilbud - 32 07 41 44.
VELKOMMEN TIL GOL

DAGALIFJELLET 1040 M O.H.

GODE PÅSKEPRISER
Aktiviteter for store og små.
Akebakke 1900 m • Barneskitrekk
Alle rettigheter.

Opplev
vintereventyret
med familie og venner

Torsellia
FJELLSTUE OG HYTTER
www.torsellia.no

FJELLSTUE
21 ROM MED
DUSJ/WC

HYTTER
MED HØY
STANDARD

Tlf. 32 74 36 81 - FAX 32 74 38 03 - 3632 UVDAL

UT PÅ TUR

På Venabu legger vi tilrette
for fine fjellturer.
Familedrevet hotell
med god mat, hyggelig
personale og uformell
atmosfære.

VENABU

FJELLHOTELL
2632 Venabygd. Tlf. 61 28 40 55.
www.venabu.no

YDDIN FJELLSTOGO

En perle i Valdres!

Koselig fjellstue 900 m.o.h.
Heimlaga mat. Dusj/WC på
alle rom. Utrolig skiterring.

Gunstige priser!
Tlf. 61 34 02 76

Ledige hytter på fjellet NOVASOL AS

Den norske Hytteformidling
Nedre Vollgate 3, 0158 Oslo
Tlf.: 23 35 62 70
Faks: 23 35 62 75

e-mail: novasol@novasol.no
Internett: www.novasol.no